

MEDVJEDI U ZATOČENIŠTVU

BOSNA I HERCEGOVINA

BEARS IN CAPTIVITY

BOSNIA AND HERZEGOVINA

Jasmin Pašić i Igor Trbojević

MEDVJEDI U ZATOČENIŠTVU

BOSNA I HERCEGOVINA

BEARS IN CAPTIVITY

BOSNIA AND HERZEGOVINA

Jasmin Pašić i **Igor Trbojević**

UVODNA RIJEČ

Kako je mrki medvjed (*Ursus arctos*) autohtona vrsta u Bosni i Hercegovini, ljudi su uglavnom prihvatili njegovo prisustvo te svoj stil života manje-više prilagodili njegovoj pojavi. Čudni su bili putevi te koegzistencije, od velikog poštovanja do apsolutnog omalovažavanja i brutalnosti. Tako, na primjer, zadnjih decenija prošlog vijeka, na ulicama Bosansko-Hercegovačkih gradova mogli su se često vidjeti lancima okovani medvjedi kako „igraju“ uz Romsku muziku i tako „zabavljaju“ gledaoce. S druge strane, kao visoko trofejna vrsta, kod lovaca je izazivao poštovanje, te su oni zbog toga vodili brigu kvalitetu i brojnosti medvjede populacije. Posljednja istraživanja su pokazala da mrki medvjed zauzima oko 43% (oko 22.000 km²) teritorije Bosne i Hercegovine, a da je brojnost oko 1200 jedinki. Statistički posmatrano, a i podaci sa terena to pokazuju, brojnost je u opadanju. I danas Zakoni Bosne i Hercegovine decidno medvjeda stavljaju pod zaštitu, kao i to da je zabranjeno hvatanje i držanje divljih životinja (Zakon o lovu Re-

publike Srpske, Zakon o lovu Federacije Bosne i Hercegovine, Zakon o zaštiti i dobrobiti životinja Bosne i Hercegovine).

Nažalost, još uvijek ima situacija u kojima se krše zakoni, a u prilog tome govori i činjenica da ima ne mali broj slučajeva nezakonitog hvatanja i držanja medvjeda (ali i drugih vrsta, pogotovo srna i vukova). Do sad je registrovano 11 jedinki mrkog medvjeda koje se drže u zatočeništvu. Ipak, neki od vlasnika tih zatočenih medvjeda imaju dozvolu za držanje medvjeda, ali rezultati ovog projekta su pokazali da neke od lokacija u kojima se ti medvjedi drže ne ispunjavaju ni osnovne životne uslove (veličina prostora, hrana i mir).

Pored navedenih registrovanih ilegalnih zatočeništava, u Bosni i Hercegovini je prisutan i krivolov. Krivolov veoma često doprinosi povećanju broja ilegalnog zadržavanja medvjeda. Naime, ženke sa mladima često prilaze ljudskim naseljima, pri čemu ponekad nanose štete

lokalnim stanovnicima. Upravo zbog ovakvih situacija one budu meta krivolova. Tad se i njihovi mladi često hvataju i upravo na ovakav način završe u ilegalnom zatočeništvu.

Zbog svega navedenog očigledno je da je potrebno uspostavljanje prihvatilišta za medvjede u Bosni i Hercegovini. Sa adekvatnim prihvatilištem riješili bi se slučajevi dosadašnjih ilegalnih zadržavanja medvjeda, ali i svih budućih sličnih situacija. Takođe treba napomenuti da je u Republici Srpskoj formiran i Interventni Tim za velike karnivore. Očekivati je da IT neće moći u svakoj situaciji dati najbolje rješenje za problematičnu jedinku medvjeda, te umjesto da se jedinka odstrijeli, ona će se moći da se smjesti u Prihvatilište. U nastavku ove publikacije prikazujemo trenutne, postojeće slučajeve medvjeda držanih u zatočeništvu u Bosni i Hercegovini.

INTRODUCTION

As the brown bear (*Ursus arctos*) is an autochthonous species in Bosnia and Herzegovina, people mainly accepted their presence and more or less adjusted their lifestyle to its appearance. There were the strange ways of the co-existence, from great respect to absolute humiliation and brutality. For example, in the last decades of the last century, in the streets of Bosnian-Herzegovinian cities, the chained bears are often seen “playing” with Gipsy music and “entertaining” the viewers. On the other hand, hunters respect the brown bear as a high trophy species, and for this reason they paid attention to the quality and the abundance of bear population. Recent research has shown that brown bears occupy about 43% (about 22,000 km²) of the territory of Bosnia and Herzegovina, and official statistical data show the number of about 1200 individuals. Statistically viewed, and the data from the field show that the number is in a steadily declining. Even today, the Laws of Bosnia and Herzegovina precisely classify brown bear

under protection (close season), as well as prohibiting the capture and keeping of wild animals (Law on Hunting of the Republic of Srpska, Law on Hunting of the Federation of Bosnia and Herzegovina, Law on Protection and Animal Welfare of Bosnia and Herzegovina).

Unfortunately, there are still situations in which laws are violated, and this is also supported by the fact that there is number of cases of unlawful capturing and keeping of bears (but also of other species, especially roe deer and wolves). There are currently 11 registered brown bears held in captivity in BiH. Some of the owners of these detained bears have permission to hold them, but the results of this project have shown that the conditions in which these bears are held on some locations do not fulfill the basic living conditions (space, adequate food and peace). In addition to the listed illegal detention facilities, poaching is also present in Bosnia and Herzegovina. Poaching often contributes to increasing the num-

ber of illegal bear holdings. The females with cubs often approach to the human settlements, and then sometimes do damages to the people (on bees, livestock's...). Because of these situations, females are target of poaching. Then their cubs are hunted and captured and in this way they end up in illegal captivity.

Due to all of the above, it is obvious that it is necessary to set up the Sanctuary for bears in Bosnia and Herzegovina. With adequate Bears Sanctuary, the cases of illegal bear holdings, but also of all future similar situations, will be resolved. It should also be noted that the Intervention Team for large carnivores was formed in the Republic of Srpska entity. And here we can expect that this IT will not be able to give the best solution in each situation for the problematic bear, and instead for killing one, it will be transferred to the Bears Sanctuary. In this publication we present current, actual cases of bears held in captivity in Bosnia and Herzegovina.

SLUČAJ 1

Tačna lokacija (GPS) i naziv lokacije:

N 43.818313

E 17.563468

Selo Bistrica, Opština Gornji Vakuf - Uskoplje, Federacija Bosne i Hercegovine

Svrha zatočeništva: Nadjena tri mečeta, nakon što im je majka nastradala od mine. Jedno od tri mečeta je pušteno na slobodu (ženka), te je poslije nastradala od lovaca. Prije sadašnjeg vlasnika su bili smješteni u obližnjem restoranu.

Pol, procjenjena starost i zdravstveno stanje: Dva mužjaka po 12 godina, dobro zdravstveno stanje.

Veličina, opis i uslovi boravišta: Medvjedi odvojeni u dva, za njih nedovoljno velika kaveza, veličine otprilike 3x4x3 metra. Kavezi smješteni u sjeni, bez dovoljno sunca. Higijena nije na zadovoljavajućem nivou.

Hrana, voda: U najvećim količinama kukuruz i hrana za pse. Vode ima u dovoljnim količinama.

Originalno porijeklo medvjeda: Planina Vranica

Broj medvjeda na lokaciji: 2

CASE 1

Exact location (GPS) and description (city or village name):

N 43.818313

E 17.563468

Village Bistrica, Municipality of Gornji Vakuf - Uskoplje, Federation of Bosnia and Herzegovina

Purpose of the captivity: Three cubs found after their mother has been accidentally killed by mine. One of the three cubs was released (female) later shot by hunters. Prior to the present owner they were located in a nearby restaurant.

Sex, estimated age and health condition: Two males, 12 years each, good health.

Size, description and conditions of the enclosure: Bears separated in two, for them insufficiently large cages, sized approximately 3x4x3 meters. Cages placed in the shade without enough sun. Hygiene is not at a satisfactory level.

Water, diet: Bears are mostly fed with corn and dog food. There is sufficient quantity of water.

Place of origin of the bear(s): Nearby Vranica Mountain

No of the bears in enclosure: 2

Podaci o vlasniku i da li je spreman/na da se odrekne medvjeda:

Emin Ljutić, ne posjeduje potrebne dozvole za držanje medvjeda. U sudskom postupku koji je protiv njega vodio opštinski inspektorat dobio je parnicu. Umjesto da medvjedi budu eutanazirani, a Emin plati troškove od 10 hiljada KM za njihov ukop, kako je tražio inspektorat, Kantonalni sud u Novom Travniku odlučio je da medvjedi ostanu kod Emina dok vlast ne izgradi rezervat za divlje životinje. Emin je medvjedima ustupio svoju kuću za stanovanje, a on živi u kamp prikolici u njihovoj blizini. Bio bi spreman odreći se medvjeda u slučaju da se steknu bolji uslovi.

Dodatni komentar:

U dvorištu još mnogo pasa o kojima vlasnik brine. Tvrdi da je u prošlosti držao i vukove.

Owner details and the will to give up the bear(s):

Mr. Emin Ljutić does not possess the necessary permits for keeping the bears. In the court proceedings against him, the municipal inspectorate got the lawsuit. Instead of bears being euthanized and Mr Emin to deal with the costs, as the inspector requested, the Higher Cantonal Court decided that the bears should stay with Emin while the government builds by the bear sanctuary. Currently, Emin handed over his living place to bears and lives in a trailer car nearby. He would be willing to give up the bear in case better conditions for them are achieved.

Additional comments:

In the yard there are many more dogs that the owner takes care of. He claims to have kept the wolves as well.

SLUČAJ 2

Tačna lokacija (GPS) i naziv lokacije:

N 43.818313
E 18.382445

Vuka Karadžića 65, Tolik, Istočno Sarajevo, Republika Srpska

Svrha zatočeništva:

Privatni zoološki vrt. Odraslom medvjedu, po imenu Srećko, krivolovci su ubili majku, još kao meče stavljen u kavez. Slična sudbina, ženka po imenu Kolinda.

Pol, procjenjena starost i zdravstveno stanje:

Mušjak po imenu Srećko, 9 godina, dobro zdravstveno stanje. Ženka po imenu Kolinda, 1,5 godina stara, dobro zdravstveno stanje.

Veličina, opis i uslovi boravišta:

Kavez u kojem je smješten mužjak otprilike 4x5x3 m. Bez dovoljno prostora da se medvjed uspravi. Ženka smještena u kavezu veličine otprilike 1,5x4x3 m. Higijena je na zadovoljavajućem nivou.

Hrana, voda: Svježe voće i povrće, sve osim mesa. Vode ima u dovoljnim količinama.

Originalno porijeklo medvjeda:

Mušjak iz okoline Foče, ženka iz okoline Istočnog Sarajeva.

Broj medvjeda na lokaciji: 2

CASE 2

Exact location (GPS) and description (city or village name):

N 43.818313
E 18.382445

65th Vuka Karadžića St., Tolik, East Sarajevo, Republic of Srpska

Purpose of the captivity: Private zoo. A mother from the adult male bear, named Srećko, was shot by poachers. As a cub, Srećko was adopted. A female named Kolinda had a similar destiny.

Sex, estimated age and health condition:

A male named Srećko, 9 years, a good health condition. A female named Kolinda, a 1.5 year old, also good health condition.

Size, description and conditions of the enclosure:

The cage in which the male is located is about 4x5x3 m. There is not enough space for bear to stand on back feet. A female placed in a cage of approximately 1.5x4x3 m. Hygiene is at a satisfactory level.

Water, diet: Fresh fruit and vegetables, all but meat. There is sufficient quantity of water.

Place of the origin of the bear(s):

Male from the surroundings of Municipality of Foča, a female from the surroundings of East Sarajevo Municipality.

Podaci o vlasniku i da li je spreman/na da se odrekne medvjeda: Braco Lazarević, lovac. Ne posjeduje potrebne dozvole, ali medvjede redovno vakciniše. Prije nekoliko godina, nudio je medvjeda Srećka zoološkom vrtu u Sarajevu, međutim nisu ga prihvatili. Ima tendenciju da širi privatni zoološki vrt, pretpostavka je da se ne bi lako htio odreći nijednog od medvjeda.

Dodatni komentari:

Vlasnik drži još dva vuka, Vučko i Severina. Vukovi stari oko 7 godina.

No of the bears in enclosure: 2

Owner details and the will to give up the bear(s):

Braco Lazarevic, a hunter. He does not possess the necessary permits, but the bears are regularly vaccinated. A few years ago, male bear was offered to a zoo in Sarajevo, but they did not accept it. There is a tendency to spread a private zoo, the assumption is that owner would not want to give up any of the bears.

Additional comments:

The owner also holds two grey wolves, Vučko and Severina. The wolves are about 7 years old.

Photo: Jasmin Pašić

SLUČAJ 3

Tačna lokacija (GPS) i naziv lokacije:

N 44.314469

E 17.584371

Turistički kompleks “Eko Fis”, Šišava, Opština Travnik, Federacija Bosne i Hercegovine

Svrha zatočeništva:

Privatni zooški vrt.

Pol, procjenjena starost i zdravstveno stanje: Ženka Gary, 2 godine, dobro zdravstveno stanje. Mužijak Teddy, 4 godine, dobro zdravstveno stanje.

Veličina, opis i uslovi boravišta:

Životinje u odvojenim kavezima, oba veličine otprilike 10x10m. Higijena na zadovoljavajućem nivou.

Hrana, voda: Kukuruz i kuhano meso. Vode ima u dovoljnim količinama.

Originalno porijeklo medvjeda: Mužjak Teddy vjerovatno sa planine Vlašić. Ženka Gary porijeklom iz okoline Čitluka.

Broj medvjeda na lokaciji: 2

Podaci o vlasniku i da li je spreman/na da se odrekne medvjeda:

Vlasnici ne posjeduju odgovarajuće dozvole. S obzirom da medvjedi predstavljaju svojevrsnu

CASE 3

Exact location (GPS) and description (city or village name):

N 44.314469

E 17.584371

Tourist Complex “Eko Fis”, Šišava, Municipality of Travnik, Federation of Bosnia and Herzegovina

Purpose of the captivity:

Private zoo.

Sex, estimated age and health condition: Female Gary, 2 years, a good health condition. Male Teddy, 4 years, a good health condition.

Size, description and conditions of the enclosure: Animals are in separate cages, both sizes approximately 10x10m. Hygiene at a satisfactory level.

Water, diet: Corn and cooked meat. There is sufficient quantity of water.

Place of the origin of the bear(s): Male Teddy probably from Vlasic Mountain. A female Gary originated from the vicinity of Municipality of Čitluk.

No of the bears in enclosure: 2
Owner details and the will to give up the bear(s): Owners do not have the appropriate permits. Given that bears represent a kind of attraction for visitors, we assume

atrakciju, pretpostavljamo da se ne bi htjeli odreći medvjeda.

Dodatni komentari:

U krugu Turističkog kompleksa "Eko Fis" se nalazi mini zoološki vrt sa još nekim vrstama životinja, kao što su jeleni lopatari i nekoliko vrsta ptica.

that they do not want to give up any of the bears.

Additional comments:

In the circle of the Tourist Complex "Eco Fis" there is a mini zoo with some other species of animals such as deer and several species of birds.

SLUČAJ 4

Tačna lokacija (GPS) i naziv lokacije:

N 44.267658
E 17.52599

Selo Šešići, Opština Travnik, Federacija Bosne i Hercegovine

Svrha zatočeništva:

Kada je medvjed došao u Šešiće imao je samo nekoliko mjeseci. Krivolovci su ubili majku pa je pokojni muž Amire Fazlić otkupio meče kako ne bi uginulo.

Pol, procjenjena starost i zdravstveno stanje: Mužjak, 17 godina, dobro zdravstveno stanje.

Veličina, opis i uslovi boravišta: Kavez, otprilike 25 m². Visine 2 m. Bez dovoljno prostora da se medvjed uspravi. Higijena na zadovoljavajućem nivou.

Hrana, voda: Stari hljeb, voće i kuhano meso. Vode ima u dovoljnim količinama.

Originalno porijeklo medvjeda: Planina Vlašić

Broj medvjeda na lokaciji: 1

Podaci o vlasniku i da li je spreman/na da se odrekne medvjeda: Amira Fazlić, tvrdi da posjeduje potrebne dozvole za držanje medvjeda. Odrekla bi se medvjeda

CASE 4

Exact location (GPS) and description (city or village name):

N 44.267658
E 17.52599

Village of Šešići, Municipality of Travnik, Federation of Bosnia and Herzegovina

Purpose of the captivity:

When the bear came to Šešići, it was only few months old cub. Poachers shot the mother so deceased husband of Mrs Amira Fazlić bought the cub to take care of it.

Sex, estimated age and health condition: Male, 17 years old, a good health condition.

Size, description and conditions of the enclosure: Cage, approx. 25 m², height 2 m. Not enough space for bear to stand on the back feet. Hygiene at a satisfactory level

Water, diet: Old bread, fruit and cooked meat. There is sufficient quantity of water.

Place of the origin of the bear(s): Mountain Vlasic

No of the bears in enclosure: 1

Owner details and the will to give up the bear(s): Mrs Amira Fazlic claims to possess the necessary

u slučaju da joj se obezbjedi
finansijska nadoknada.

permits for the bear. She would
give up the bear in case the appro-
priate financial compensation is
provided.

SLUČAJ 5

Tačna lokacija (GPS) i naziv lokacije:

N 43.879371

E 18.413551

Zoološki vrt, Pionirska dolina bb, Sarajevo, Federacija Bosne i Hercegovine

Svrha zatočeništva: Zoološki vrt.

Pol, procjenjena starost i zdravstveno stanje: Jedan mužjak i jedna ženka, osrednje starosti, dobro zdravstveno stanje.

Veličina, opis i uslovi boravišta:

Natkriveni kavezi sa izlazom ka otvorenom prostoru koji je veličine oko 200 m² u kojem medvjedi provode većinu vremena. Higijena na zadovoljavajućem nivou.

Hrana, voda: Voće i kuhano meso. Vode ima u dovoljnim količinama.

Originalno porijeklo medvjeda:

Nije nam poznato.

Broj medvjeda na lokaciji: 2

Podaci o vlasniku i da li je spreman/na da se odrekne medvjeda:

Zoološki vrt u Sarajevu posjeduje odgovarajuće dozvole, te možemo pretpostaviti da vlasnici nisu spremni da se odreknu medvjeda.

CASE 5

Exact location (GPS) and description (city or village name):

N 43.879371

E 18.413551

Zoo, Pionirska dolina bb, City of Sarajevo, Federation of Bosnia and Herzegovina

Purpose of the captivity: Zoo.

Sex, estimated age and health condition: One male and one female, both middle aged, good health.

Size, description and conditions of the enclosure:

Covered cages with access to an open space of about 200 m² in which bears spend most of their time. Hygiene at a satisfactory level.

Water, diet: Fruit and cooked meat. There is sufficient quantity of water.

Place of the origin of the bear(s):

Unknown.

No of the bears in enclosure: 2

Owner details and the will to give up the bear(s):

The Zoo in Sarajevo has the appropriate permits, and we can assume that the owners are not ready to give up the bears.

SLUČAJ 6

Tačna lokacija (GPS) i naziv lokacije:

N 43.512382

E 18.576926

Bingo Zoološki vrt, Šićki Brod, Opština Tuzla, Federacija Bosne i Hercegovine

Svrha zatočeništva: Zoološki vrt.

Pol, procjenjena starost i zdravstveno stanje: Jedan mužjak starosti 4 godine i jedna ženka starosti 5 godina. Konstatovano dobro zdravstveno stanje kod obje životinje.

Veličina, opis i uslovi boravišta:

Otvoreni prostor veličine oko 200 m² u kojem medvjedi provode većinu vremena. Na sredini prostora se nalazi i mini-jaturni bazen sa vodom. Dostupan im je i zatvoreni prostor, sa odvojenim ulazima. Higijena na zadovoljavajućem nivou.

Hrana, voda: Samo povrće i voće. Vode ima u dovoljnim količinama.

Originalno porijeklo medvjeda:

Oba medvjeda su se u prošlosti nalazila u Hercegovini u zatočeništvu.

Broj medvjeda na lokaciji: 2

CASE 6

Exact location (GPS) and description (city or village name):

N 43.512382

E 18.576926

“Bingo” Zoo, Šićki Brod, Municipality of Tuzla, Federation of Bosnia and Herzegovina

Purpose of the captivity: Zoo.

Sex, estimated age and health condition: One male aged 4 years and one female 5 years of age. A good health condition was found in both animals.

Size, description and conditions of the enclosure:

An open space of about 200 m² in which bears spend most of their time. In the middle of the space there is also a miniature water pool. There is also an enclosed space with separate entrances. Hygiene at a satisfactory level.

Water, diet: Fruit and vegetables. There is sufficient quantity of water.

Place of the origin of the bear(s):

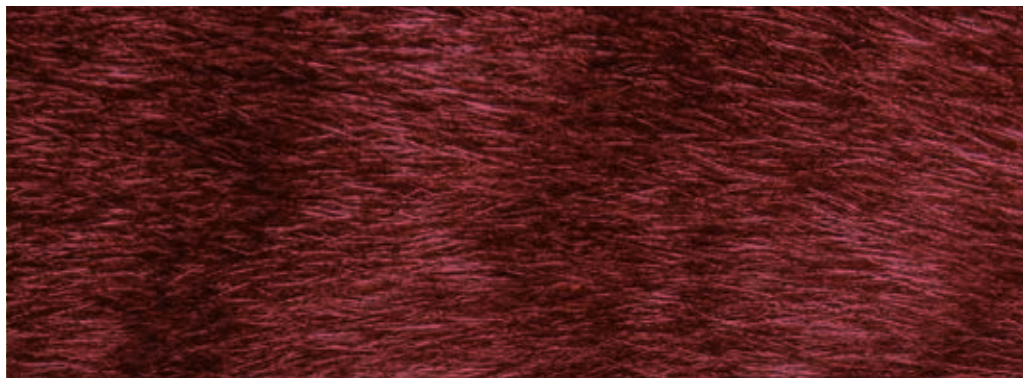
In the past, both bears are taken from captivity in Herzegovina.

No of the bears in enclosure: 2

Podaci o vlasniku i da li je spreman/na da se odrekne medvjeda: Zoološki vrt u Tuzli posjeduje odgovarajuće dozvole, te možemo pretpostaviti da vlasnici nisu spremni da se odreknu medvjeda.

Owner details and the will to give up the bear(s): The Zoo in Tuzla has the appropriate permits, and we can assume that the owners are not ready to give up the bears. Images:

Pripremili:
Jasmin Pašić i Igor Trbojević

Dizajn:
Aleksandar Škorić Saša

<https://www.bearsinmind.org/>

Banja Luka
Bosnia and Herzegovina
June, 2018

<https://www.bearsinmind.org/>